

Sygn. akt VIII U 2414/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 maja 2017 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie: Przewodnicząca – Sędzia S.O. Danuta Dadej-Więsyk

Protokolant – st. sekr. sąd. Katarzyna Tokarska-Jóźwik

po rozpoznaniu w dniu 24 kwietnia 2017 roku w Lublinie

sprawy L. K. działającego w imieniu i na rzecz ubezwłasnowolnionego całkowicie Z. K.

przeciwko Likwidatorowi Funduszu Alimentacyjnego Prezesowi Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

o umorzenie należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego

na skutek odwołania L. K. działającego w imieniu i na rzecz ubezwłasnowolnionego całkowicie Z. K.

od decyzji Likwidatora Funduszu Alimentacyjnego Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 28 stycznia 2016 roku numer (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że umarza Z. K. reprezentowanemu przez L. K. należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego z tytułu wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz 5 % opłaty na pokrycie kosztów związanych z działalnością funduszu w łącznej kwocie 74622,36 zł (siedemdziesiąt cztery tysiące sześćset dwadzieścia dwa złote trzydzieści sześć groszy);

2. nakazuje pobrać z sum budżetowych Skarbu Państwa (kasa Sądu Okręgowego w Lublinie) na rzecz Kancelarii Adwokackiej adwokata A. B. kwotę 360 zł (trzysta sześćdziesiąt złotych) powiększoną o należny podatek od towarów i usług tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu przez adwokata A. B..

Sygn. akt VIII U 2414/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28 stycznia 2016 roku Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Likwidator Funduszu Alimentacyjnego odmówił ubezwłasnowolnionemu całkowicie Z. K. reprezentowanemu przez L. K. umorzenia należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego wraz z 5% opłatą na pokrycie kosztów związanych z działalnością funduszu w łącznej kwocie 74.622,36 zł (k. 49 a.r.).

W złożonym od tej decyzji odwołaniu ubezpieczony Z. K. reprezentowany przez L. K. wskazując na brak majątku, wystarczających środków na utrzymanie, zły stan zdrowia domagał się jej zmiany i umorzenia ww. należności (k. 3, 4).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie (k. 8).

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Z. K. urodzony (...) został postanowieniem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 16 marca 2000 roku ubezwłasnowolniony całkowicie z powodu (...).

L. K. ojciec Z. K. został ustanowiony opiekunem prawnym ubezwłasnowolnionego całkowicie (akta III RNs 38/01 Sądu Rejonowego w Kraśniku).

Zadłużenie ubezwłasnowolnionego Z. K. reprezentowanego przez L. K. wobec Funduszu Alimentacyjnego w likwidacji powstało w związku z nierealizowaniem obowiązku alimentacyjnego wobec dzieci i wynosi 74.622,30 zł. Z. K. ma obecnie 59 lat, nie pracuje, pobiera świadczenie z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w postaci renty najniższej wysokości i dodatek pielęgnacyjny przyznany na stałe, w łącznej kwocie około 960 złotych (decyzja k. 9 a.r., zeznania opiekuna - k. 50v, 91). Nie posiada on żadnego majątku (zaświadczenie k. 12 a.em.). Z. K. jest leczony z powodu(...) Stan zdrowia ubezwłasnowolnionego całkowicie nie pozwala mu na samodzielną egzystencję. Mieszka z rodzicami: matką, która ma 80 lat i ojcem w wieku 86 lat, który się nim opiekuje. Ubezwłasnowolniony całkowicie potrzebuje stałej opieki przy wszystkich czynnościach życia codziennego. Rodzice zapewniają mu jedzenie pomoc lekarską, dbają o regularne zażywanie leków, wręcz używając różnych sposobów aby chciał leki wziąć. Ubezwłasnowolniony sam nie jest w stanie zadbać o swoją higienę osobistą, potrzeby żywieniowe, ma napady związane z chorobą, odmawia przyjmowania leków, oddala się z domu, wymaga stałej kontroli i opieki rodziców. Na stałe przyjmuje silne leki, które powodują (...)Ma zalecane zabiegi. Rentą ubezwłasnowolnionego dysponuje jego opiekun prawny, na jego leki wydaje ponad 250 złotych miesięcznie, wizyty lekarskie kosztują około 200 złotych miesięcznie, koszty utrzymania domu z tytułu opłat za gaz, światło, wodę wynoszą około 450 zł miesięcznie (zeznania opiekuna j.w., oświadczenie k. 18,19), zeznanie świadka S. K. (k. 75 -76). Rodzice dokładają do utrzymania ubezwłasnowolnionego całkowicie kwotę 500 – 600 złotych miesięcznie, ewentualny koszt pobytu w (...) wynosi ponad 2000 zł miesięcznie (zeznania opiekuna prawnego j.w.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o wskazane dowody. Powołane dowody z dokumentów Sąd uznał za wiarygodne, jednakowoż zostały sporządzone przez uprawnione podmioty i nie były kwestionowane.

Sąd uznał również za wiarygodne zeznania opiekuna prawnego oraz świadka S. K.. Były one zgodne, wzajemnie się uzupełniające, spójne, potwierdzające stan wynikający z opisanych dokumentów, co nadaje im przymiot wiarygodności.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie była możliwość umorzenia ubezwłasnowolnionemu całkowicie Z. K. należności względem zlikwidowanego funduszu alimentacyjnego na podstawie art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 114). Zgodnie z tym przepisem likwidator może umorzyć, rozłożyć na raty lub odroczyć termin płatności należności zlikwidowanego funduszu z tytułu wypłaconych lub bezpodstawnie pobranych świadczeń z funduszu w szczególnie uzasadnionych przypadkach związanych z sytuacją zdrowotną lub rodzinną osoby, przeciwko której jest prowadzona egzekucja alimentów lub osoby zobowiązanej do zwrotu bezpodstawnie pobranych świadczeń z funduszu. Przepis ten nie wymienia enumeratywnie przypadków "szczególnie uzasadnionych" stanowiących podstawę umorzenia należności, a jedynie ogólnie odnosi się do sytuacji zdrowotnej lub rodzinnej osoby zobowiązanej, którą Sąd ma za zadanie wszechstronnie ocenić. Niewątpliwie zasadą jest egzekwowanie należności od dłużników alimentacyjnych, natomiast umorzenie należności może nastąpić tylko w szczególnie uzasadnionych wypadkach.

Cytowany przepis stanowi regulację wyjątkową, a więc nie może być interpretowany rozszerzająco. Nie ulega też wątpliwości, że wykładnia tego przepisu nie może zmierzać do tego, by stał się on zasadą, a nie wyjątkiem. Zatem nawet trudna sytuacja materialna lub zdrowotna osoby ubiegającej się o umorzenie należności alimentacyjnych nie może być samoistną podstawą do wydania decyzji uwzględniającej wniosek, gdyż nie chodzi tutaj o przypadki "uzasadnione", ale "szczególnie uzasadnione", a więc takie które mają charakter wyjątkowy, losowy, nietypowy. Są to więc sytuacje nadzwyczajne, powstałe w wyniku zdarzenia niezależnego od zobowiązanego, w następstwie którego jego sytuacja uległa takiemu pogorszeniu, że nie jest on w stanie na bieżąco spłacać swoich należności, a nadto nie ma perspektywy

poprawy i zmiany tej sytuacji. Taką wykładnię wymienionego przepisu zaprezentował Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 3 lutego 2010 roku w sprawie I UK 270/09 którą Sąd Apelacyjny w całości podziela.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, iż ubezpieczony spełnia przesłanki pozwalające umorzyć jego zaległości alimentacyjne. W pierwszym rzędzie należy wskazać, iż rokowania na przyszłość celem możliwości podjęcia przez niego jakiegokolwiek zatrudnienia i to nie tylko w wyuczonym zawodzie inżyniera, są praktycznie żadne. Stwierdzona niezdolność do pracy z powodu choroby psychicznej, schizofrenii paranoidalnej - całkowita ma charakter trwały, jest on osobą ubezwłasnowolnioną całkowicie. Zachorowanie ubezpieczonego niewątpliwie należy uznać za niezależną od niego sytuację losową. Mając na uwadze wiek ubezpieczonego, 59 lat, nawet hipotetyczne, zalecenie w przyszłości istniejącego schorzenia w stopniu skutkującym zmianą stopnia niezdolności do pracy na częściową, nie zmienia w zasadzie beznadziejnych rokowań co do znalezienia przez niego w wieku produkcyjnym, czyli do 65 roku życia, jakiegokolwiek zatrudnienia. Ubezpieczony choruje już wiele lat. Jest ubezwłasnowolniony całkowicie co już samo w sobie, zdaniem Sądu, stanowi „szczególnie uzasadniony przypadek”.

Należy również wskazać ubezpieczony za wyjątkiem własnej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w najniższej wysokości nie ma innych dochodów, nie ma również jakiegokolwiek majątku. Tym samym dalsze potrącanie należności alimentacyjnych z uzyskiwanego przezeń świadczenia wynoszącego łącznie z dodatkiem pielęgnacyjnym około 900 złotych netto skutkować będzie w przypadku utraty źródeł utrzymania i pomocy ze strony ponad 80-letnich, chorych rodziców, czego przecież nie można wykluczyć, skutkowało będzie pozbawieniem ubezpieczonego podstaw egzystencji. Nie będzie on w stanie sam się utrzymać z kwoty 900 złotych uzyskiwanej miesięcznie na rękę. Jak słusznie zatem wskazał opiekun prawny wymieniony stanie się wówczas beneficjentem pomocy społecznej.

Niewątpliwie taki stan psychiczny i istnienie choroby psychicznej stanowi szczególnie uzasadnioną okoliczność, będącą podstawą umorzenia należności wobec zlikwidowanego funduszu alimentacyjnego. Analogiczne stanowisko było już wyrażane w orzecznictwie (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 15 kwietnia 2015 roku, III AUA 76/15), które wskazuje, iż stan psychiczny i istnienie choroby psychicznej stanowi szczególnie uzasadnioną okoliczność, będącą podstawą umorzenia należności wobec zlikwidowanego funduszu alimentacyjnego (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 14 grudnia 2015 r. III AUa 1098/15).

A tych też powodów Sąd Okręgowy na mocy art. 47714 § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

Orzeczenie w przedmiocie przyznania pełnomocnikowi wnioskodawcy ustanowionemu z urzędu wynagrodzenia uzasadnia przepis § 15 ust. 2 w związku z § 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu z dnia 22 października 2015 r. (Dz.U z 2015 r., poz. 1801), biorąc pod uwagę charakter sprawy, nakład pracy adwokata związany ze stawiennictwem na rozprawach przyczynienie się do wyjaśnienia okoliczności faktycznych.